

Valmanifest 2006

Sammanfattning

Alla ska med

Arbete åt alla är socialdemokratins viktigaste mål. Den höga tillväxten skapar många nya jobb varje arbetsdag. Stabila priser och låga räntor lägger grunden för framtida höga reallöneökningar. Bryts den ekonomiska utvecklingen, så hotas jobben. Varje reform under den kommande mandatperioden kommer därför att vägas mot vad samhällsekonomin tål och målet om full sysselsättning.

Rättvisa och trygghet är kärnan i den socialdemokratiska välfärdspolitiken. Vi vill använda den offentliga sektorns starka finanser till att anställa fler i vård, skola och omsorg. Den offentliga sektorn ska vara en föregångare som modern arbetsgivare som erbjuder attraktiva arbeten med jämställda löner. De sociala försäkringarna ska stärkas. Välfärden går före stora skattesänkningar.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter vill socialdemokraterna under mandatperioden genomföra reformer som lägger grunden för en långsiktig modernisering av vårt land:

- 1) **Ett konkurrenskraftigt Sverige med moderna jobb.** Sverige ska gå i täten med trygga jobb, kunskap och ny teknik. Vi vill satsa på strategiska framtidsbranscher och växande företag. Genom att höja de offentliga anslagen till forskning till 1 procent av BNP lägger vi oss i täten i den globala konkurrensen. Stamcellsforskningen är särskilt viktig.
- 2) **Sverige - en förebild i den gröna omställningen.** Klimatförändringarna är vår största globala utmaning. Sveriges beroende av olja ska brytas till 2020. Vi vill att Sverige ökar sin produktion av moderna drivmedel inom skogs- och jordbruket. Energieffektivitet, grön elproduktion och teknikutveckling gör Sverige rikare och grönare. Därför krävs nationell samlingskraft kring två omfattande utvecklingsprogram - ett för investeringar och ett för forskning.
- 3) **Nästa steg i välfärdsbygget är tandvården.** Tanderna är en del av kroppen. Skillnaden i kostnad mellan tandvård och sjukvård ska minska. Vi vill ha en tandvård där unga får gratis tandvård upp till 24 år. En undersökning ska kosta högst 200 kronor och kostnaden för dyra behandlingar ska minskas kraftigt.
- 4) **Sverige ska vara världens bästa land att växa upp i.** Barnens väl idag avgör Sveriges framtid. Skolan ska ge kunskap åt alla. Vi vill sänka maxtaxan på dagis med 300 kronor och öppna den allmänna avgiftsfria förskolan för 3-åringar. För att underlätta barns lärande ska personalökningen i förskolan följas av 3 000 fler fritidspedagoger på fritids.
- 5) **Sverige ska vara världens bästa land att åldras i.** Alla ska kunna se fram mot en givande och trygg tid som pensionär. Äldres vård och omsorg ska hålla hög kvalitet. 3 500 erfarna medarbetare i äldreomsorgen ska erbjudas att bli mentorer. Under de närmaste tio åren vill vi bygga 100 000 fler bostäder för äldre, såväl seniorbostäder som särskilda boenden. De sämst ställda pensionärerna ska få höjda bostadstillägg.
- 6) **Alla vinner på att vi stöttar varandra.** Arbetslöshet är inte den arbetslöses fel. Sjukdom slår blint. Förtidspensionärer har ofta slitit ett långt arbetsliv. När det går bra för Sverige vill vi förbättra - inte försämma - för dem som är mest utsatta. Det högsta taket i a-kassan ska höjas till motsvarande 7,5 prisbasbelopp på årsnivå. Förtidspensionärernas ekonomi ska förbättras.

Alla ska med

Socialdemokraternas valmanifest 2006-2010

Arbete åt alla är socialdemokratins viktigaste mål. Alla som vill och kan arbeta ska också kunna få ett jobb. Vi kommer att pressa tillbaka den öppna arbetslösheten till 4 procent under hösten. Därefter går vi vidare. Målet är full sysselsättning – något annat mål kan svensk arbetarrörelse aldrig ha.

Sverige konkurrerar idag framgångsrikt med kunskap, trygghet och goda arbetsvillkor. Den höga tillväxten skapar många nya jobb varje arbetsdag. Priserna är stabila, räntorna låga och reallöneökningarna goda. Bryts den starka ekonomiska utvecklingen hotas jobben. Därför ska överskottsmål och utgiftstak försvaras. Därför kommer varje reform under den kommande mandatperioden att prövas mot vad samhällsekonomin tål och målet om full sysselsättning.

Det går bra för Sverige, men det går inte bra för alla. I vårt land finns många kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden. Ofta är de unga eller har utländsk bakgrund. En del äldre har slitits ut i arbetet, andra lever med ett funktionshinder, en sjukdom eller psykiska problem. Ibland är det bara för tungt att klara tempot, kunskapskraven och den stenhårda konkurrensen. Känslan av otillräcklighet förstärks av att man inte bedöms som lönsam av marknaden. För oss är det självklart: Alla ska med.

Alla har rätt att vara med och skapa något nytt tillsammans med andra, att behövas och känna sig behövd. Ingen är så stark att hon inte någon gång i livet behöver andras stöd – men ingen är heller så svag att hon inte har något att bidra med. Alla behövs.

Politik är att vilja förändra samhället och forma framtiden. Vi tror på Sveriges möjligheter. Vårt land är världsledande på många områden. Genom att gå före kan vi både ta vårt ansvar för att skapa en tryggare värld och ligga långt framme i den globala konkurrensen. När världen söker lösningar på klimatförändringarna, när efterfrågan växer på ny teknik, när andelen äldre ökar i hela västvärlden och omsorgsbehoven ökar – då gynnas vi av att vårt land ligger steget före i ekologisk omställning och medicinsk-teknisk forskning. När människors kunskap, kreativitet och initiativrikedom är hårdvaluta – då gynnas ett välfärds- och kunskapsamhälle som har plats för alla.

Vi socialdemokrater vet att trygga människor vågar. Välfärden skapar en trygghet genom livets olika skeden som föder både frihet och kreativitet. Med hög tillväxt och sjunkande arbetslöshet är vårt land ett tydligt bevis för att trygghet och rättvisa inte

hämmar utvecklingen, tvärtom. Det är kombinationen av trygghet och utveckling som gör vårt land modernt och konkurrenskraftigt.

Vi tror på den svenska välfärdsmodellen, men vi är inte nöjda med välfärden. Ännu finns brister att rätta till. Ännu skiljer klyftor människor åt i vårt land. Ingen orättvisa är större än den som går mellan den som har jobb och den som är arbetslös. Men också inflytande, hälsa, arbetsvillkor och ekonomiska förutsättningar är alltför ofta ojämnt fördelade.

Den generella välfärden är ett effektivt sätt att omfördela samhällets resurser. Men välfärden är inte färdigbyggd. Välfärdens verksamheter måste klara att ständigt möta en ny tids behov.

Vård, skola och omsorg är kärnan i den socialdemokratiska välfärdspolitiken. Vi vill använda den offentliga sektorns starka finanser till att anställa fler. Den offentliga sektorn ska vara en föregångare som modern arbetsgivare med attraktiva och jämställda löner.

Det går inte att bygga ut välfärden och samtidigt göra stora skattesänkningar. Resultatet av en sådan politik blir högre räntor och stigande arbetslöshet, med ökande klyftor som följd. Här går skiljelinjen mellan vänster och höger i svensk politik, nu som alltid.

Vårt mål är tydligt: Alla ska med.

Ett konkurrenskraftigt Sverige med moderna jobb

Svenska företag ska vara världsledande. Vi vill investera brett i framtidens kunskap och teknik. De offentliga anslagen till forskning ska öka till 1 procent av BNP. I de nya forskningsfält som stamcellsforskningen öppnar ska vi ligga i framkant. Miljardsatsningen på strategiska framtidsbranscher ska utökas och dessutom omfatta fler branscher, till exempel besöksnäringen. Sveriges basindustri ska ha goda villkor. Det statligt ägda Vattenfall ska klara sin dubbla uppgift, att samtidigt vara pådrivande i den gröna omställningen och erbjuda basindustrin konkurrenskraftiga energipriser.

Sverige ska konkurrera med kunskap, inte låga löner. De omfattande satsningarna på att lyfta kunskapsnivån i hela samhället – från förskola, via grund- och gymnasieskola och komvux, till högskola och forskning – ska fortsätta. Vårt mål om att hälften av alla ungdomar ska gå vidare till högskolan ligger fast. Men det behövs också annan utbildning. Den kvalificerade yrkesutbildningen ska byggas ut. Vi vill också se en kraftfull satsning på yrkesutbildningen på gymnasienivå och en ny, modern

lärlingsutbildning. Många studenter har en ansträngd ekonomi. Därför vill vi höja studiemedlen och fribeloppet.

Trygga jobb i ett modernt arbetsliv. Vi vill att Sverige ska gå före med moderna arbetsplatser där allas kreativitet och idériakedom tas tillvara. Arbetsgivarna måste ta sitt ansvar för en god arbetsmiljö. Vi slår vakt om den svenska arbetsmarknadsmodellen med starka, självständiga parter med kraft att teckna heltäckande kollektivavtal. De fasta anställningarna ska bli fler, de otrygga visstidsanställningarna färre. Ett modernt arbetsliv ställer också nya krav. Det ska vara möjligt för den som har arbetat i 20 års tid att byta arbetsuppgifter eller yrke, och kanske pröva något helt nytt. Vi vill underlätta för människor som är mitt i livet att skaffa sig ny kompetens eller påbörja en längre utbildning. Sjukskrivningarna har minskat kraftigt. Målet om att halvera ohälsan till 2008 ska nås. Vi vill i samarbete med arbetsmarknadens parter genomföra en satsning på företagshälsovård och rehabilitering. Vi vill också i samarbete med arbetsmarknadens parter se över möjligheterna att underlätta för fler att kunna gå ned i arbetstid de sista åren i arbetslivet för att orka arbeta till pensionsåldern.

Fler och växande företag i hela landet. Framtidens jobb kommer i hög grad att skapas av nya och växande företag, ofta i helt nya branscher. Därför ska företagen ha goda villkor. Tillgången på riskkapital ska förbättras, export främjas och ett nytt småföretagarlån införs. Forskning och utveckling riktad till de små och medelstora företagen ska stärkas. Storstädernas roll som tillväxtmotorer måste utvecklas. Den historiska satsningen på infrastruktur ska fullföljas. Vi vill kraftsamla för att färdigställa utbyggnaden av nationellt viktiga transportstråk. Väg och järnvägsnätet ska förnyas, rustas och underhållas. Resorna till och från arbetet är en stor utgift, särskilt i glesbygd. Därför vill vi höja reseavdraget. Satsningarna på bredband i alla delar av landet ska fullföljas. Vi vill stimulera en levande landsbygd, grön teknik och en växande besöksnäring. Tusentals jobb kan skapas genom det utökade landsbygdsprogrammet och EU:s strukturfonder. Gemensamt ägda företag som SJ och Posten ska användas för att få en fungerande service i hela Sverige. Bostadsbyggandet har ökat kraftigt och ska fortsätta att öka. Vi vill införa ett nytt bostadsfinansieringssystem.

Sverige - en förebild i den gröna omställningen

Det gröna folkhemmet ska byggas. Sverige ska vara ett land med ren luft, rent vatten och friska marker. Vi vill värna den biologiska mångfalden. Farliga kemikalier måste fasas ut. Vi vill rädda den känsliga och unika havsmiljön i Östersjön. Ytterligare insatser behövs för att minska övergödningen och stoppa utfiskningen. Länderna i vår del av Europa måste samverka. Hållbar utveckling är en drivkraft för förnyelse, tillväxt och sysselsättning.

Sveriges beroende av olja ska brytas till 2020. Stormar, översvämningar, torka och smältande isar – klimathotet skrämmer. Den pågående globala uppvärmningen kan bara förhindras om användningen av fossila bränslen minskar. Samtidigt minskar utsattheten för oljeprishöjningar. Vi vill successivt fasa ut kärnkraften med hänsyn till sysselsättning och välfärd och i den takt den kan ersättas med förnybar energi och energieffektivisering. Vindkraften ska byggas ut. Energieffektiviteten i bostäder och lokaler ska höjas. Statliga myndigheter och bolag ska gå före i omställningen. Offentlig upphandling ska fungera som hävstång för introduktion av miljö- och energiriktig teknik och transporter.

Forskning och investeringar för framtiden. För att nå det ambitiösa målet om att bryta oljeberoendet krävs omfattande investeringar, många försöksverksamheter och pilotprojekt. Vi vill sätta ett brett investeringsprogram som syftar till att höja energieffektiviteten i hela samhället och öka produktionen av förnybar energi. Nya möjligheter för företagande och landsbygdsutveckling kommer att skapas. Dessutom behövs ny kunskap inom en lång rad områden också utöver de rent energitekniska för att skynda på omställningen. Under den kommande mandatperioden vill vi inleda ett stort forskningsprogram inom ett flertal discipliner.

Nästa steg i välfärdsbygget

En tandvård för alla. Tänderna är en del av kroppen. Alla har rätt till en god tandhälsa. Nästa mandatperiods stora sociala reformområde är därför tandvården. Ungdomar utbildar sig allt längre och börjar arbeta allt senare. Därför vill vi förlänga den tid då tandvården är gratis, i ett första steg upp till 24 års ålder. Ett högkostnadsskydd mot höga tandvårdskostnader ska införas för alla. Kostnader för behandlingar som överstiger 2 700 kronor ska subventioneras med 70 procent, och kostnader över 15 000 kronor ska subventioneras med 90 procent. Ingen ska behöva betala mer än 200 kronor för en undersökning.

Sjukvården ska vara tillgänglig när du behöver den. Svensk sjukvård håller mycket hög kvalitet. Sedan vårdgarantin infördes har köerna kortats dramatiskt. Vårt mål är en vård fri från köer. Men tillgängligheten behöver fortfarande bli bättre. Det ska bli lättare att hitta rätt och komma i kontakt med vården. Sjukvården ska hålla en hög kvalitet i hela landet, och vara lika bra för kvinnor och män. Sjukhusen ska inte få överlåtas till företag som drivs med privata vinstintressen. Resurserna till sjukvården ska fortsätta att öka. Sjukförsäkringen ska försvaras.

Kultur berikar. Sverige ska ha plats för skapande, bildning och gemenskap. Bibliotek, teatrar, biografier, museer, scener för musik och dans – platser för kulturella upplevelser ska finnas över hela landet. Museerna har en viktig både folkbildande och forskande uppgift. Fri entré-reformen har mer än fördubblat antalet besökare. Vi vill att länsmuseum ska få del av och kunna visa de nationella samlingarna med fri entré. Vi vill bygga ett Nobelmuseum, bygga ut Nationalmuseum och skapa ett Formmuseum. Vi vill också satsa på fler samlingslokaler, och kraftigt öka resurserna till studieförbund och folkhögskolor. Sverige behöver fler kulturarbetare. Vi vill fördubbla antalet konstnärslöner. Vi vill genomföra en omfattande satsning på barnkulturen.

Handslaget med idrottsrörelsen har varit en framgång. Vi vill förlänga handslaget och stödja utbildning av nästa generations idrottsledare. Därmed tillförs idrottsrörelsen totalt två miljarder kronor mellan 2007 och 2010. Vi vill också att staten, tillsammans med näringslivet och kommunerna, ska arbeta aktivt med att föra fler stora evenemang till Sverige.

Brottsligheten och dess orsaker ska bekämpas. Alla ska kunna känna trygghet i vardagen. Under senare år har brottsligheten förändrats och blivit grövre. På vissa håll har den organiserade brottsligheten fått fäste. Människor drabbas av hatbrott på grund av sina åsikter, sitt ursprung eller sin sexuella läggning. Vardagsbrotten skapar otrygghet för många. Därför ska satsningarna på rättsväsendet fortsätta. Vi behöver fler poliser med bättre verktyg att utreda brott och möjligheter att använda modern teknik. Polisen ska samarbeta nära med skolan och socialtjänsten, och vara synlig i hela landet. Men vi får aldrig bukt med brottsligheten om vi inte också bekämpar dess orsaker.

Sverige ska vara världens bästa land att växa upp i

En förskola för alla barn. Förskolan är det första steget i det livslånga lärandet. Till 2007 kommer vi att nå målet att nyanställa 6 000 fler i förskolan. Personaltätheten ökar och barngrupperna minskar. Under den kommande mandatperioden vill vi sänka maxtaxan i förskolan med 300 kronor till 960 kronor. Ingen ska betala mer än två procent av hushållsinkomsten för första och en procent för andra barnet. Avgiften för tredje barnet avskaffas. Vi vill införa avgiftsfri förskola tre timmar om dagen för alla treåringar.

Alla barn har rätt till goda kunskaper. Alltför många barn lämnar skolan utan fullgoda kunskaper i kärnämnen. Så får det inte fortsätta. Kunskapsmålen ska vara tydliga och uppföljningen förstärkas. Vi vill göra en särskild satsning på att förbättra kunskaperna i matematik och svenska, bland annat genom fortbildning av lärare. Trygghet och studiero ska råda i skolan. Gemensamma ordningsregler ska utarbetas av elever, föräldrar och personal tillsammans. Vi har skärpt lagstiftningen mot mobbning och kränkande behandling. Men det krävs också något mer, en anda av respekt. Respekt för lärarna, för eleverna, mellan eleverna och för kunskaper.

Lika chans kräver olika resurser. Alla barn är olika och alla skolor har inte samma villkor. Vi vill därför rikta insatserna till de skolor och elever som har det tuffast, bland annat genom att anställa 1 000 resurspersoner. Vi vill se en sammanhållen skola som är en mötesplats för barn från olika sociala miljöer och kulturer och tillgänglig för barn med funktionshinder. Friskolorna erbjuder alternativa pedagogiska inriktningar. Men kontrollen av friskolorna måste skärpas. Etableringar av nya friskolor får inte leda till sämre undervisning för barnen i den kommunala skolan eller ökad segregation. Kommunernas inflytande vid etablering av friskolor ska förstärkas. Vinster ska komma skolan till del – inte aktieägarna. Alla elever har rätt till en objektiv och allsidig undervisning. Vi är motståndare till religiösa friskolor. Genom skärpta regelverk och uppföljning vill vi öka insynen. Ytterst ska de offentliga stöden kunna dras in.

Kvalitetssatsning på fritids. Att få möjlighet till läxhjälp och utvecklande fritidsaktiviteter är särskilt viktigt för de barn som får minst stöd hemma. Personaltätheten på fritids har minskat. Barngrupperna är för stora. Vi vill utveckla kvaliteten på fritids genom att anställa 3 000 fler fritidspedagoger och annan personal. Maxtaxan på fritids ska sänkas från 840 till 500 kronor för första barnet.

Barn – med rätt till trygghet. Barnbidraget höjdes och flerbarntillägget förbättrades för mindre än ett år sedan. Vi ska hävda barnbidragets värde. Därutöver krävs särskilda förbättringar för barnfamiljer med svag ekonomi. Det gäller inte minst många ensamstående föräldrar. Den sociala barn- och ungdomsvården ska stärkas. Åtstörningar, droger, steroider och självdestruktivitet är allvarliga tecken på att många barn och ungdomar behöver bli sedda och tagna på allvar. Ibland behövs professionell hjälp. Under mandatperioden vill vi göra en särskild satsning på barn- och ungdomspsykiatri. Kommunerna har ett särskilt ansvar för att det ska finnas fritidsgårdar och andra drogfria mötesplatser för ungdomar.

Ung – med rätt att bli vuxen. Att flytta hemifrån är ett stort steg. Att få känna att man klarar sig på egen hand, utan förmaningar eller föräldrarnas omsorger. Men idag hamnar många unga i en ond cirkel av tillfälliga anställningar och andrahandskontrakt. Anställningsskyddet ska stärkas och kommunernas ansvar för ungas boende ska skärpas. Ungdomar utan fast inkomst ska erbjudas hyresgarantier.

Sverige ska vara världens bästa land att åldras i

Alla äldre ska kunna bo bra och tryggt. Under de kommande tio åren vill vi bygga 100 000 nya bostäder för äldre. Därför vill vi inleda ett program för ny- och ombyggnad av dels särskilda boenden, dels goda bostäder för äldre - med rimliga hyror, tillgång till gemenskapslokaler och enklare service. Tillgången på platser i särskilt boende ska öka kraftigt så att de motsvarar behoven.

Mer personal i äldreomsorgen. Att finnas till, bry sig och hjälpa kräver tid. En värdig och trygg äldreomsorg är beroende av kompetent personal. Vi vill använda kommunernas ökade resurser i form av ökade skatteintäkter och statsbidrag till att öka personaltätheten i äldreomsorgen. Äldreomsorgen ska vara en modern arbetsplats för att kunna attrahera en ny generations medarbetare. Hemtjänsten och hemsjukvården ska stärkas.

Ökad kunskap för bättre kvalitet. Mentorprogram och kompetensutveckling i äldreomsorgen ska bidra till att höja kvaliteten. 3 500 erfarna medarbetare ska erbjudas möjlighet att bli mentorer för nyanställda för att kunna dela med sig av sina kunskaper. Särskilda satsningar ska göras på att erbjuda äldreomsorg på många språk. Vi vill också satsa på demenssjukvården. Svensk demensforskning har en tätposition och ska ges nya resurser. Äldre som själva vill hjälpa och vårda sina makar hemma ska få stöd och avlastning.

Höjda bostadstillägg till pensionärer. Vi vill förbättra bostadstillägget till pensionärer. Ersättningsnivån ska höjas från 93 till 95 procent, och taket till 5000 kronor.

Alla vinner på att vi stöttar varandra

Taken i a-kassan ska höjas. Omställningstakten på arbetsmarknaden är hög. Alla kan någon gång förlora jobbet och ha svårt att hitta ett nytt. Då ska a-kassan erbjuda inkomsttrygghet. Vi vill höja det högsta taket i a-kassan så att det på årsnivå motsvarar ungefär 7,5 prisbasbelopp. Därmed höjs taket med cirka 200 kronor per dag så att de allra flesta får ut 80 procent av sin tidigare inkomst. Det är viktigt att en bred majoritet av löntagarna även i framtiden omfattas av en fullgod arbetslöshetsförsäkring.

Alla, även de som idag står längst ifrån arbetsmarknaden, ska med. Ingen tjänar på att människor slås ut. Alla som kan och vill bidra till utvecklingen med eget arbete ska kunna göra det – även om det inte handlar om full tid eller krävs en anpassning av arbetsmiljön. Detta blir arbetsmarknadspolitikens viktigaste uppgift under mandatperioden. Samhalls verksamhet ska utvecklas. Lönebidrag, trygghetsanställningar och andra lönesubventioner ska byggas ut. Vi vill att föreningslivet ska få del av fler lönebidrag.

Förtidspensionärerna ska ha bättre villkor, inte sämre. Den typiska förtidspensionären är en kvinna i 60-årsåldern som slitit ett helt arbetsliv inom vården och omsorgen. Många som tvingas lämna arbetslivet i förtid har det ekonomiskt kärvt. Vi vill höja bostadstilläggen så att personer med sjuk- och aktivitetsersättning får del av samma bostadstillägg som ålderspensionärer.

Hemlöshet är ovärdigt ett välfärdssamhälle. Många människor står utanför samhället till följd av missbruk eller psykisk ohälsa. Vi vill förbättra missbrukarvården, stärka psykiatrin och gemensamt mellan stat och kommuner formulera ett tydligt uppdrag: Ingen människa ska behöva vara hemlös. Det kan inte ske utan att fler bostäder med socialt stöd byggs i kommunerna.

Sverige ska vara jämställt. Vi socialdemokrater vägrar acceptera mäns överordning och kvinnors underordning i samhället. Krafttag krävs för att göra arbetsmarknaden jämställd. Lika lön för lika arbete ska gälla. Den offentliga sektorn ska gå före och eliminera osakliga löneskillnader. Idag arbetar många kvinnor deltid trots att de vill ha heltid. Vi vill lagstifta så att heltid blir en rättighet och deltid en möjlighet. Den nya lagen ska träda i kraft den 1 juli 2007 och ska få full effekt 2010. Mäns våld mot kvinnor och barn ska bekämpas. Varje kommun ska ta sitt ansvar för att stötta de kvinnor och barn som har utsatts för våld och sexuella övergrepp. Skyddet för utsatta kvinnor och barn ska stärkas. Kampen mot människohandel ska intensifieras.

Sverige ska vara ett jämlikt samhälle. Grunden för integration är arbete för de vuxna och en bra skola för barnen. Under mandatperioden vill vi förbättra mottagandet av nyanlända. Det ska gå snabbt att komma i arbete. Vi vill stärka undervisningen i svenska för invandrare. Ett personligt etableringskontrakt ska finnas för alla nyanlända flyktingar som bygger på tydliga rättigheter och skyldigheter. Alla insatser måste anpassas så att varje individ får det stöd man har behov av. Särskilda insatser behövs i storstädernas förorter och i socialt utsatta områden. Inte minst behövs särskilda satsningar för barnen i skolan. Intolerans och fördomar ska bekämpas. All diskriminering är oacceptabel – oavsett om den sker på grund av kön, etnicitet, funktionshinder, sexuell läggning, religion eller ålder. Vi vill se en ökad nationell likvärdighet när det gäller kostnaderna för de hjälpmedel som funktionshindrade behöver för att klara vardag och arbetsliv.

En rättvis värld är möjlig

Sverige är en del av världen – i beroende och ansvar. Nationsgränserna spelar allt mindre roll. Människor reser och möts, information och kunskap flödar fritt med ny teknik, handel och samverkan utvecklas. Aldrig har det internationella samarbetet varit större.

Sverige tillhör globaliseringens vinnare. Men för oss, precis som för andra länder, skapar den stora utmaningar. Ett starkt internationellt kapital kräver att vi bygger starka demokratiska motvikt. Annars riskerar globaliseringen att leda till vidgade klyftor och ökade orättvisor. Vi vill att globaliseringen ska tjäna alla. Därför tar vi socialdemokrater strid för fackliga rättigheter både här hemma och internationellt. Tillsammans med progressiva krafter i andra länder arbetar vi för en värld i fred, rättvisa och solidaritet.

Genom Sveriges EU-medlemskap har vi större möjlighet att påverka utvecklingen i Europa. Idag har vi ett utvidgat EU som tar ett långt större ansvar för sysselsättning, rättvisa och hållbar utveckling än vad som var tänkbart för tio år sedan. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara en aktiv och konstruktiv medlem i EU. EU ska stå på människornas och miljöns sida, och vara en kraftfull röst för fred och solidaritet i världen.

Sverige ska agera när människovärdet utmanas eller solidariteten brister. Vår röst ska höras i kampen mot övergrepp, tortyr och människohandel. Vi vill se ett starkt och reformerat FN. Mänskliga rättigheter, folkrätt, nedrustning och kamp mot massförstörelsevapen ska fortsatt vara hörnstenar i svensk utrikespolitik.

Konflikten i Mellanöstern är ett påtagligt hot mot vår gemensamma säkerhet och utveckling. En socialdemokratisk regering kommer att bidra aktivt till en fredlig lösning på folkrättens grund. Vi verkar för ett självständigt Palestina, ett säkert Israel och ett återuppbyggt Libanon i fred.

Sverige är och ska vara militärt alliansfritt. Vi vill fullfölja försvarsreformen och skapa ett modernt och högteknologiskt insatsförsvar som kan användas både nationellt och i internationella fredsinsatser. Vår flyktingpolitik ska vara human och solidarisk. Den som är i behov av skydd ska få en fristad i vårt land. Alla ska ha rätt till en individuell och rättssäker prövning av sina asylskäl.

Kampen för fred är lika mycket en kamp för bröd, vatten, god hälsovård och demokrati. Fri och rättvis handel är avgörande för att fattiga länder ska få makt över sin framtid. WTO-förhandlingarna måste återupptas. Vi vill verka för en hållbar skuldavskrivning. Under mandatperioden vill vi göra riktade satsningar för utsatta kvinnor. Afrika ska stå i fokus.

Som enda land i världen har Sverige nått målet om en procent av BNI i bistånd. Det ger oss en särskild position och stora möjligheter att utmana andra länder att ta sin del av ansvaret.

Sveriges roll i världen som en ledande pådrivare för utveckling och fred ska stärkas ytterligare. Vi vill avsätta en fredsmiljard ur biståndsmedlen för att stärka medling, konflikthantering och förebyggande fredsarbete.

Rösta den 17 september!

Vi socialdemokrater vill bygga ett Sverige i full sysselsättning, där trygghet och välfärd är för alla. Vi är övertygade om att vårt land blir både starkare och tryggare om alla är med.

Vi ber om väljarnas förtroende för ett Sverige i sammanhållning.

Ett sådant samhälle kan inte byggas på låga löner och sämre arbetsvillkor. Det kan inte byggas på stora skattesänkningar och försämringar för arbetslösa och sjuka.

Nu är valet ditt.

Ska alla med?

Rösta på socialdemokraterna.

Socialdemokraterna, 105 60 Stockholm
socialdemokraterna.se
tel: 08 700 26 00, fax: 08 20 42 57, info@sap.se